

POSTANOWIENIE

Dnia 30 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 30 stycznia 2024 r.,

sprawy **D. P. i M. T.**

skazanych z art. 158 § 1 k.k. w zw. zb. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 13 § 1 k.k. w zb. z art. 217 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k.

z powodu kasacji wniesionych przez obrońcę skazanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy

z dnia 10 maja 2023 r., sygn. akt IV Ka 362/23

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Bydgoszczy

z dnia 23 stycznia 2023 r., sygn. akt III K 110/22

I oddala obie kasacje jako oczywiście bezzasadne;

II zasądza od Skarbu Państwa na rzecz radcy prawnego Ł. B. – Kancelaria Radcy Prawnego w B., obrońcy z urzędu: skazanego D. P. i skazanego M. T., łączną kwotę 885 zł i 60 gr (osiemset osiemdziesiąt pięć złotych i sześćdziesiąt groszy), w tym 23% podatku VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie obu kasacji;

III kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża skazanych w częściach na nich przypadających.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy wyrokiem z dnia 23 stycznia 2023 r., sygn. akt III K 110/22, uznał D. P. i M. T. za winnych popełnienia czynu wyczerpującego znamiona art.

158 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 2 k.k. w zb. z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 158 § 1 k.k. w zb. z art. 217 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 57a § 1 k.k. i wymierzył im kary po dwa lata pozbawienia wolności (k. 450). Od tego wyroku apelację złożył obrońca D. P. i M. T. w której zarzucił naruszenie: a) art. 170 § 1 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku dowodowego o uzyskanie dokumentacji dotyczącej leczenia D. P. na okoliczność uszkodzenia jego ciała podczas zdarzenia z udziałem pokrzywdzonych; b) art. 23a § 1 k.p.k. poprzez nie uwzględnienie wniosku o skierowanie sprawy na mediację pomiędzy oskarżonymi i pokrzywdzonymi; c) art. 424 § 1 k.k. poprzez nie wyjaśnienie w treści uzasadnienia tego w jakim zakresie wyjaśnienia oskarżonych i świadka K.K. są sprzeczne ze zgromadzonym materiałem dowodowym; d) art. 7 k.p.k. poprzez naruszenie swobodnej oceny dowodów tj. zeznań pokrzywdzonych. Nadto zarzucił błąd w ustaleniach faktycznych poprzez uznanie przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy, że zdarzenie wypełnia znamiona czynu z art. 158 § 1 k.k. jako pobicie, podczas gdy właściwą oceną powinno być uznanie go za bójkę, a także podniósł zarzut rażąco niewspółmiernej kary orzeczonej wobec D. P. i M. T. . Po rozpoznaniu apelacji Sąd Okręgowy w Bydgoszczy wyrokiem z dnia 10 maja 2023 r., sygn. akt IV Ka 362/23, utrzymał w mocy zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Bydgoszczy (k.509).

Od powyższego wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy kasację złoży obrońca skazanych D. P. i M. T.

W kasacji wniesionej na rzecz skazanego D. P. zarzucił rażące naruszenie:

- 1) art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., polegające na nienależytym rozważeniu podniesionych w apelacji zarzutów i faktów, co w konsekwencji doprowadziło do utrzymania w mocy wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy, który to wyrok zapadł z rażącym naruszeniem art. 7 k.p.k., polegającym na dowolnej i sprzecznej z zasadami logiki ocenie zgromadzonego materiału dowodowego;
- 2) art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k., art. 424 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. oraz art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. poprzez niezasadne zaakceptowanie przez Sąd Okręgowy w Bydgoszczy jednostronnej, powierzchownej i sprzecznej z zasadami prawidłowego rozumowania oceny dowodów dokonanej przez Sąd I instancji, która jednocześnie narusza zasadę obiektywizmu procesu, przez niedostrzeżenie, że treść zeznań funkcjonariuszy

Policji O. G. i B. P. w postępowaniu sądowym jest dowodem nie potwierdzającym ustaleń Sądu z uwagi na to, że osoby te nie były świadkami zdarzenia opisanego w akcie oskarżenia, a zatem nie mieli oni bezpośredniej wiedzy na temat jego przebiegu;

3) obrazę przepisu art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., poprzez zbyt powierzchowne odniesienie się przez Sąd Okręgowy w Bydgoszczy do zarzutu apelacji dotyczącego naruszenia przepisów postępowania mającego wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 167 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku dowodowego obrońcy o pozyskanie z Aresztu Śledczego w Bydgoszczy i przeprowadzenie dowodu z dokumentacji medycznej dotyczącej D. P. złożonego na okoliczność ustalenia dolegliwości jakich doznał on w trakcie zdarzenia oraz procesu ich leczenia, albowiem okoliczność, która miała zostać udowodniona, nie miała w ocenie Sądu znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, podczas gdy przeprowadzenie powyższego dowodu podważyłoby wiarygodność zeznań pokrzywdzonych co do przebiegu inkryminowanego zdarzenia oraz zachowania pokrzywdzonych w jego trakcie - w szczególności wykazałoby, że D. P. w trakcie zdarzenia był atakowany przez pokrzywdzonych i odniósł obrażenia poważniejsze aniżeli I. B. , W. B. i B. J. . To zaś, wspólnie z innymi dowodami, stanowi potwierdzenie, że zdarzenie miało charakter bójki a nie pobicia;

4) art. 6 k.p.k. w zw. z art. 453 § 2 k.p.k. oraz z art. 23a § 1 k.p.k. poprzez nie uwzględnienie wniosku o ponowne skierowanie sprawy do mediacji, co pozbawiło oskarżonych prawa do obrony w aspekcie materialnym i uniemożliwiło im dokonanie pojednania z pokrzywdzonymi, a w konsekwencji miało wpływ na karę, jako że pozytywny wynik mediacji mógł doprowadzić do wymierzenia kary łagodniejszej.

Podnosząc powyższe zarzuty wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Bydgoszczy do ponownego rozpoznania.

Z kolei w kasacji wniesionej na rzecz skazanego M. T. zarzucił rażące naruszenie:

1) art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. polegające na nienależytym rozważeniu podniesionych w apelacji zarzutów i faktów, co w konsekwencji doprowadziło do utrzymania w mocy wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy, który to wyrok zapadł z rażącym naruszeniem art. 7 k.p.k. polegającym na dowolnej i sprzecznej z zasadami logiki ocenie zgromadzonego materiału dowodowego;

2) art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k., art. 424 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k. oraz art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. poprzez niezasadne zaakceptowanie przez Sąd Okręgowy w Bydgoszczy jednostronnej, powierzchownej i sprzecznej z zasadami prawidłowego rozumowania oceny dowodów dokonanej przez Sąd 1 instancji, która jednocześnie narusza zasadę obiektywizmu procesu, przez niedostrzeżenie, że treść zeznań funkcjonariuszy Policji O. G. i B. P. w postępowaniu sądowym jest dowodem nie potwierdzającym ustaleń Sądu z uwagi na to, że osoby te nie były świadkami zdarzenia opisanego w akcie oskarżenia, a zatem nie mieli oni bezpośredniej wiedzy na temat jego przebiegu;

3) obrazę przepisu art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez zbyt powierzchowne odniesienie się przez Sąd Okręgowy w Bydgoszczy do zarzutu apelacji dotyczącego naruszenia przepisów postępowania mającego wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 167 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku dowodowego obrońcy o pozyskanie z Aresztu Śledczego w B. i przeprowadzenie dowodu z dokumentacji medycznej dotyczącej leczenia D. P. złożonego na okoliczność ustalenia dolegliwości jakich doznał on w trakcie zdarzenia, albowiem okoliczność, która miała zostać udowodniona, nie miała w ocenie Sądu znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, podczas gdy przeprowadzenie powyższego dowodu podważyłoby wiarygodność zeznań pokrzywdzonych co do przebiegu inkryminowanego zdarzenia oraz zachowania pokrzywdzonych w jego trakcie - w szczególności wykazałoby, że oskarżony w trakcie zdarzenia był atakowany przez pokrzywdzonych i odniósł obrażenia poważniejsze aniżeli I. B. , W. B. i B. J. . To zaś, wespół z innymi dowodami, stanowi potwierdzenie, że zdarzenie miało charakter bójki a nie pobicia;

4) art. 6 k.p.k. w zw. z art. 453 § 2 k.p.k. oraz z art. 23a § 1 k.p.k. poprzez nie uwzględnienie wniosku o ponowne skierowanie sprawy do mediacji co pozbawiło oskarżonego prawa do obrony w aspekcie materialnym i uniemożliwiło oskarżonym dokonanie pojednania z pokrzywdzonymi, a w konsekwencji miało wpływ na karę, jako że pozytywny wynik mediacji mógł doprowadzić do wymierzenia kary łagodniejszej.

Podnosząc powyższe zarzuty wnioś o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Bydgoszczy do ponownego rozpoznania.

Prokurator Prokuratury Rejonowej Bydgoszcz Południe w pisemnej odpowiedzi na te dwie kasacje wniósł o ich oddalenie jako oczywiście bezzasadnych (por. pismo Prokuratora Prokuratury Rejonowej Bydgoszcz Południe z dnia 13 listopada 2023 r., sygn. [...]).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacje obrońcy skazanych M. T. i D. P. są oczywiście bezzasadne, w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k.

Kasacja strony, która w polskim systemie prawnym jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, może być wniesiona tylko od orzeczenia sądu odwoławczego. Jasno to co wynika z treści art. 519 k.p.k. Powyższe oznacza, że w tym nadzwyczajnym środku zaskarżenia nie można, co do zasady podnosić zarzutów typowych dla postępowania apelacyjnego, kwestionujących orzeczenie pierwszoinstancyjne, z wyjątkiem, gdy w toku postępowania odwoławczego dojdzie do tzw. „efektu przeniesienia”, czyli zaabsorbowania do orzeczenia sądu ad quem uchybień popełnionych przez sąd a quo. Nadto kontrolą kasacyjną objęte są wyłącznie kwestie prawne i to zawężone do uchybień wymienionych w art. 523 § 1 k.p.k., popełnionych przez sąd odwoławczy. Wyjątkowość postępowania kasacyjnego nie pozwala zatem na prowadzenie w jego toku dublującej, niejako „trzecioinstancyjnej” kontroli orzeczenia sądu pierwszej instancji (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2015 r., IV KK 8/15, LEX nr 1666908). Ustawodawca uniemożliwił też stronie wnoszenie tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia z powodu rażącej niewspółmierności kary, a także (a contrario), błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia

Zarzuty z pkt 1, z pkt 2 i z pkt 3 obu kasacji kwestionują jakość dokonanej przez Sąd Okręgowy w Bydgoszczy kontroli odwoławczej wyroku Sądu I instancji oraz jej efekt. Sprowadzają się one do wykazania, że Sąd Okręgowy w Bydgoszczy, działający jako sąd odwoławczy, nie rozważył w należyty sposób zarzutów i wniosków sformułowanych w apelacji obrońcy. W rzeczywistości jednak podnosząc w tych kasacjach te zarzuty, nie kwestionuje się sposobu procedowania Sądu Okręgowego w Bydgoszczy, a więc skutecznie nie zarzuca naruszenia prawa procesowego przez ten Sąd, ani go nie uzasadnia, zmierza się natomiast do

ponowienia w postępowaniu kasacyjnym kontroli odwoławczej wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy. Wbrew pogładowi zawartemu w złożonych kasacjach Sąd Okręgowy w Bydgoszczy, z perspektywy zarzutów z apelacji, dokonał kontroli odwoławczej zaskarżonego wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy bez naruszenia wymogu z art. 433 § 2 k.p.k. Potwierdzeniem tego jest pisemne uzasadnienie, zaskarżonego kasacjami, wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy. Ten Sąd po przeprowadzeniu kontroli instancyjnej w pełni zaaprobował dokonaną przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy ocenę dowodów. Treść pisemnego uzasadnienia wyroku z dnia 10 maja 2023 r., sygn. akt IV Ka 362/23, Sądu Okręgowego w Bydgoszczy przekonuje, że Sąd ten nie dokonał żadnej zmiany ustaleń faktycznych, a jedynie przeprowadził ocenę wypełnienia przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy ciążącego na nim obowiązku oceny zgromadzonych w sprawie dowodów bez przekroczenia zasady swobodnej oceny dowodów ujętej w art. 7 k.p.k. Pamiętać należy, że kontrola odwoławcza nie obejmuje tej sfery przekonania sędziowskiego jaka wiąże się wyłącznie z bezpośredniością przesłuchania, sprowadza się natomiast do sprawdzenia, czy ocena ta nie wykazuje błędów natury faktycznej (niezgodności z treścią dowodu) lub logicznej (błędności rozumowania i wnioskowania) albo czy nie jest sprzeczna z doświadczeniem życiowym lub wskazaniemi wiedzy (por. Jan Nelken, glosa do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 1975 r., sygn. akt II KR 254/75, Nowe Prawo, 1976, nr 7 – 8, s. 1211 – 1214). Zarzut obrazy przepisu art. 7 k.p.k. może być skuteczny tylko wtedy, gdy zostanie wykazane, że sąd orzekający oceniając dowody, naruszy zasady logicznego rozumowania, nie uwzględni przy ich ocenie wskazań wiedzy oraz doświadczenia życiowego, gdyż ocena dowodów w polskim postępowaniu karnym funkcjonuje jako ocena swobodna, ale nie dowolna. Granice pomiędzy swobodą a dowolnością wskazują elementy określone w art. 7 k.p.k. (por. Zofia Świda, Zasada swobodnej oceny dowodów w polskim procesie karnym, w: J. Czapska. A. Gaberle, A. Światłowski, A. Zoll (red.), Zasady procesu karnego wobec wyzwań współczesności. Księga ku czci profesora Stanisława Waltosia, Warszawa 2000, s. 562). Z treści pisemnego uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 10 maja 2023 r., sygn. akt IV Ka 362/23, wynika, że ten Sąd akceptuje ocenę materiału dowodowego dokonaną przez Sąd I

instancji (por. str. 3-4 uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy). Uzupełnia ją też własną, przekonującą argumentacją (por. str. 8 -11 pisemnego uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy). Wszystkie kwestie wskazane w apelacji, a następnie powtarzane w obu kasacjach, były przedmiotem rozważań Sądu Okręgowego w Bydgoszczy. Dotyczy to także oceny dowodu z przesłuchań funkcjonariuszy Policji - O. G. i B. P. . Przecież Sąd ustalając stan faktyczny (pkt 1 str. 1 uzasadnienia wyroku Sądu Rejonowego w Bydgoszczy) wskazał dowody, które stanowiły podstawę ustaleń faktycznych. W opisie stanu faktycznego znajduje się m.in. informacja o upadku I. B. , a także o uderzaniu pokrzywdzonych przez sprawców, którzy w ten sposób nie pozwalali wstać I. B. i W. B. Z kolei zeznań funkcjonariuszy Policji wynika, że gdy przyjechali na miejsce, zdarzenia to widzieli jego skutki, tj. dwie leżące kobiety. Tym samym brak jest podstaw do uznania, że Sąd w sposób nieuprawniony podał dowód z zeznań tych funkcjonariuszy dokonując, między innymi na ich podstawie ustaleń faktycznych. Nie można też podzielić zarzutu z pkt 3 obu kasacji. Należy wskazać, na co trafnie zwrócił uwagę Sąd Okręgowy w Bydgoszczy, iż nie można bezdyskusyjnie przyjąć, iż obrażeń tych D. P. doznał w trakcie inkryminowanego zdarzenia, na skutek walki z pokrzywdzonymi (por. str. 8 pisemnego uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy). Tym samym za prawidłową należy uznać decyzję o oddaleniu wniosku dowodowego o uzyskanie dokumentacji medycznej z Aresztu Śledczego w B. odnośnie rodzaju obrażeń ciała D. P. Brak jest też podstaw do podzielenia zarzutów z pkt 4 obu kasacji, to jest naruszenia art. 23a § 1 k.p.k. poprzez nie uwzględnienie wniosku o przeprowadzenie mediacji. Trafnie zauważyła Prokurator Prokuratury Rejonowej Bydgoszcz Południe w pisemnej odpowiedzi na obie kasacje, że Sąd Okręgowy w Bydgoszczy odniósł się do tego zarzutu (por. str. 8 pisemnego uzasadnienia wyroku). Stanowisko Sądu Okręgowego w Bydgoszczy należy zaakceptować. Wniosek o skierowanie na mediację został uwzględniony na rozprawie w dniu 12 sierpnia 2021 r. (por. k. 350). Uwzględniając fakt, że wyrok Sądu Rejonowego w Bydgoszczy został wydany w dniu 23 stycznia 2023 r., należy stwierdzić, że był wystarczający okres dla zawarcia ugody. Niezależnie od powyższego, wskazywana przez obrońcę obu skazanych możliwość złagodzenia odpowiedzialności karnej na skutek zawarcia ugody nie wydaje się realna w

niniejszej sprawie, gdyż w trakcie rozprawy w dniu 23 czerwca 2023 r., pokrzywdzeni I. B. i B. J. , domagali się wymierzenia sprawiedliwych kar.

Kierując się przedstawionym motywami Sad Najwyższy rozstrzygnął jak w postanowieniu.

[J.J.]

[ał]